

Kommunledningsförvaltningen

Kallelse

2021-09-01

Sammanträdande organ

Folkhälsoutskottet

Tid

2021-09-08 klockan 10:00

Plats

KTS-salen, Drottninggatan 18 Katrineholm

Nr	Ärende	Beteckning
1	Upprop	
2	Val av justerare	
3	Fastställande av dagordning	
4	Information Forskning och utveckling i Sörmland (FoUiS): - "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"	
	Vård- och omsorgsförvaltningen: - Jämställdhetsanalys - Psykisk ohälsa - Suicidspreventionsstrategin	
	Service- och teknikförvaltningen och bildningsförvaltningen: - Generation PEP	
	Samhällsbyggnadsförvaltningen: - FASiS - Fysisk aktivitet i samhällsplaneringen	
	Kommunledningsförvaltningen: - ANDTS-strategi	
5	Målbild "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"	KS/2021:236
6	Hälsoår 2022	KS/2021:285
7	Strategi för Katrineholms lek- och aktivitetsparker	KS/2021:244

Anneli Hedberg (S)

Ordförande

Målbild för utvecklingsarbetet "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"

Förvaltningens förslag till beslut

Folkhälsoutsiktet föreslår kommunstyrelsen besluta att anta målbilden för utvecklingsarbetet "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"

Sammanfattning av ärendet

Barn och unga i Sörmland har sämre hälsa än övriga riket och har sämre skolresultat. Sörmland har dessutom en hög barnfattigdom och en stor andel placerade barn. Dessa utmaningar kan inte lösas av en enskild aktör utan måste ske i samverkan och samarbete. Region Sörmland har initierat ett arbete som sträcker sig mellan åren 2021-2023 för att förbättra samarbetet mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården för barnets bästa. En styrgrupp har arbetat fram en målbild för utvecklingsarbetet "Tillsammans för barnens bästa". Den gemensamma målbilden är att alla barn i Sörmland ska ges möjligheter till god fysisk och psykisk hälsa genom en trygg uppväxt utifrån varje barns behov. Utvecklingsarbetet kommer att fokusera på proaktivt arbete med tidiga insatser för barn, unga och deras vårdnadshavare samt utveckling av samverkansstrukturer för alla aktörer som arbetar med barn och unga i Sörmland.

Ärendets handlingar

- Protokollsutdrag Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård § 11/21, 2021-05-28
- Målbild "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"

Emma Fälth
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

§ 11/21 Målbild "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"

Diarienummer: NSV21-0012

Behandlat av	Mötesdatum	Ärendnr
1 Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vård	2021-05-28	§ 11/21

Nämnden för samverkan kring socialtjänst och vårds beslut

1. Målbild för utvecklingsarbetet "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland" antas.
2. Region Sörmland och länets kommuner rekommenderas att fatta beslut om att anta målbilden i lämplig politisk församling.
3. Målbilden ska kompletteras med: Samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens bästa.

Yrkande

Jacob Sandgren (S) yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut med tillägget att målbilden ska kompletteras med "Samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens bästa."

Proposition

Ordförande Jacob Sandgren (S), ställer förvaltningens förslag under proposition och finner att det bifalls.

Ordföranden ställer eget tilläggsyrkande under proposition och finner att det bifalls.

Ärendet

Utmaningarna i dagens samhälle är många och stora. Barn och unga i Sörmland har sämre hälsa än övriga barn i riket och har sämre skolresultat. Sörmland har även en hög barnfattigdom och en stor andel placerade barn.

Dessa utmaningar kan inte lösas av en enskild aktör eller i rådande strukturer utan måste ske i samverkan och samarbete. Många barn och föräldrar som behöver stöd från samhället har idag många alltför många olika kontakter och processer igång.

Gemensamma nämnden för socialtjänst och vård har därför initierat ett arbete för att förbättra samarbetet mellan skolan, socialtjänsten och hälso- och sjukvården för barnens bästa. Eftersom detta inte enbart rör socialtjänsten och hälso- och sjukvården har nämnden varit noggrann att se till så att även skolan har varit inblandad i arbetet. En styrgrupp bestående av socialchefer, skolchefer, Forskning- och utveckling i Sörmland, divisionschef psykiatri och funktionshinder samt verksamhetschef för Regionalt stöd och projektledare för Uppdrag psykisk hälsa har arbetat fram en målbild för utvecklingsarbetet ”Tillsammans för barnens bästa”.

Den gemensamma målbilden är att alla barn i Sörmland ska ges möjligheter till god fysisk och psykisk hälsa genom en god och trygg uppväxt utifrån varje barns behov. Utvecklingsarbetet kommer att fokusera på proaktivt arbete med tidiga insatser för barn, unga och deras vårdnadshavare samt utveckling av samverkansstrukturer för alla aktörer som arbetar med barn och unga i Sörmland. Ett starkt gemensamt ansvarstagande är avgörande.

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande 2021-04-28
Målbild "Tillsammans för barnens bästa i Sörmland"

Beslutet expedieras till

Länsstyrgruppen
Akten

Tillsammans för barnens bästa i Sörmland

Bakgrund

Utmaningarna i dagens samhälle är många och stora. Barn och unga i Sörmland har som grupp sämre fysisk och psykisk hälsa än barn i andra delar av Sverige. De har också sociala svårigheter och sämre skolresultat. Utöver det lever en högre andel i barnfattigdom och en förhållandevis stor andel barn är placerade. Detta kan vara svårt att lösa av en enskild aktör eller i rådande strukturer utan måste ske i samverkan och genom samarbete.

Det kan vara svårt för familjer med barn i behov av stöd att få en överblick av vad som sker och veta vad som händer härnäst då man ofta har flera kontakter och processer igång. Det finns också en risk att stöd kommer för sent och att främjande och förebyggande åtgärder inte sätts in eller att flera professioner utför samma insatser.

Sörmlands läns kommuner och Region Sörmland har utifrån ovanstående beslutat att genomföra ett utvecklingsarbete för att erbjuda bästa möjliga och jämlika förutsättningar för att barn och unga i Sörmland ska kunna upprätthålla och utveckla sin fysiska och psykiska hälsa och sitt välbefinnande samt hitta strukturer för samarbete genom tidiga insatser för barns bästa och på så sätt ge barn och unga en god och trygg uppväxt.

Med barn och unga menas invånare i Sörmland som är 0-18 år.

Inriktning

Tillsammans för barnens bästa i Sörmland utgår från FN:s konvention om barnets rättigheter, barnkonventionen, och kommer att beröra samtliga verksamheter som kommer i kontakt med barn och unga. Arbetet går även i linje med mål ett, tre, fyra, fem, tio och 16 i FN:s globala mål, Agenda 2030.

Utvecklingsarbetet kommer att fokusera på proaktivt arbete med tidiga insatser för barn, unga och deras vårdnadshavare samt utveckling av samverkansstrukturer för alla aktörer som arbetar med barn och unga i Sörmland. Ett starkt gemensamt ansvarstagande är avgörande.

Gemensam målbild

Den gemensamma målbilden är att alla barn i Sörmland ska ges möjligheter till god fysisk och psykisk hälsa genom en god och trygg uppväxt utifrån varje barns behov.

Samverkan ska ske med ett helhetsperspektiv kring barnens bästa.

Hälsoår 2022

Förvaltningens förslag till beslut

Folkhälsoutsiktet uppdrar till kommunledningsförvaltningen att samordna kommunens arbete med Hälsöår 2022.

Sammanfattning av ärendet

Utgångspunkten i folkhälsopolitiken är att alla ska ha samma möjligheter till en god hälsa och ett långt liv. I Katrineholms kommun finns det behov av att både främja och stärka hälsan. Folkhälsan är jämförelsevis låg och sjuktalen i kommunorganisationen är höga.

I kommunplanen uttrycks en viljeinriktning att främja och arbeta för en ökad hälsa tydligast genom målen i Agenda 2030, och att arbetet med hälsofrämjande arbetsplatser ska stå högt på dagordningen. Samtidigt kan de flesta målen kopplas till hälsa.

Hälsofrämjande arbete syftar till att främja hälsa och stärka eller bibehålla människors fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Detta genom att stärka tilltron till den egna förmågan och öka kontrollen över den egna hälsan. Insatserna kan riktas till individer, grupper eller hela befolkningen, antingen generellt eller till olika riskgrupper. Insatserna kan även riktas mot livsvillkor eller de arenor där människor lever och verkar. Målet är att skapa sammanhang och miljöer som främjar god och jämlik hälsa och som ger individen förutsättningar att ta ansvar för sin hälsa.

Genom uppdragen i kommunplanen pågår fler projekt och insatser för att stärka och främja hälsan mot flera målgrupper som till exempel; Pep kommun, Lyckliga gatorna, aktivt försörjningsstöd, trygghetsskapande åtgärder och en hälsovecka för anställda i kommunen. För att nå fler, öka kunskapen om samt främja och stärka hälsan i kommunen föreslås att kommunen under 2022 arbetar aktivt med hälsa, ett hälsoår. Uppdraget omfattar hela kommunorganisationen och samordnas av kommunledningsförvaltningen. För att få en bredd i arbetet ska dialog föras med näringsliv, föreningsliv och offentliga organisationer som verkar inom kommunen.

Emma Fälth
Utredare

Beslutet skickas till:

Akten

Stab

Datum
2021-08-25

Vår beteckning
KS/2021:244 - 220

Mottagare:

Vår handläggare
Jennie Hjertberg

Handläggare telefon
/RedigerareTelefon/

Handläggare e-post
Jennie.hjertberg@katrineholm.se

tjänsteskrivelse Strategi för lek- och aktivitetsparker

Förvaltningens förslag till beslut

Folkhälsoutsiktet föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att anta styrdokumentet Strategi för lek- och aktivitetsparker i Katrineholms kommun

Sammanfattning av ärendet

Samhällsbyggnadsförvaltningen har tagit fram ett förslag på strategi för lek- och aktivitetsparker i Katrineholms kommun. Förslaget utgår från översiktsplanens intentioner och beskriver hur befintlig samt nyttillkommen yta för lek ska hanteras och utformas.

Förslaget till strategi ger riktlinjer för hur befintligt bestånd av lekplatser ska hanteras och dels hur nyttillkomna lekparker ska utformas och placeras. Utgångspunkten är att lekyta som tillkommer ska vara stimulerande och utmanande för barn i olika åldrar samt ta hänsyn till omgivningen. På sikt bör de 4 större stadsdelarna i Katrineholms tätort ha en stadsdelslekpark med aktivitetsgym och umgängesytor, som stärker stadsdelens identitet och är ett besöksmål för invånare från hela kommunen.

I varje kransort ska en kvalitetsfull närlekpark finnas, även den kombinerad med umgängesyta och logiskt placerad i kransorten för att komma många till del.

Utgångspunkten i beslut om nyttillkommen respektive fortsatt drift av befintliga lekparker är att kommunen bör prioritera de lekplatser som tillgodoser behoven hos flest barn. Utformning ska i så hög grad som möjligt vara tillgänglighetsanpassad, och vid val av underlag ska en avvägning göras mellan tillgänglighet och miljöperspektivet.

Förslaget har remitterats till berörda instanser och korrigeringar har gjorts i förslaget efter detta.

Ärendets handlingar

- Strategi för lek- och aktivitetsparker i Katrineholms kommun
- Tjänsteskrivelse strategi för lek- och aktivitetsparker
- Sammanställning remisshantering strategi för lek- och aktivitetsparker

Jennie Hjertberg
verksamhetsstrateg

Beslutet skickas till: Samhällsbyggnadsförvaltningen, akten

Förslag

Strategi för lek- och aktivitetsparker i Katrineholms kommun

Dokumentinformation

Beslutshistorik

Antagen av XXX 20xx-xx-xx § xx

Senast ändrad av kommunfullmäktige

20XX-XX-XX

Giltighet

Gäller från och med 20xx-xx-xx

Gäller till och med 20xx-xx-xx

Förvaltarskap¹

Strategin för lek- och aktivitetsparker ligger inom kommunstyrelsens och samhällsbyggnadsförvaltningens ansvarsområde

Kategori

- Inriktningsdokument

Uppföljning

Hur:

När: Strategin följs upp av samhällsbyggnadsförvaltningen en gång per år i samband med årsredovisning.

---

¹ Förvaltarskapet innebär ansvar för att:

- dokumentet efterlevs
- är tillgängligt
- följa eventuellt ändrade förutsättningar för dokumentet
- dokumentet följs upp och revideras
- dokumentet är aktuellt och uppdaterat

Innehåll

Syfte med strategin	4
Barnkonventionen	4
Varför bygga lekparkar?	4
Lekparkar i dag	5
Kategorisering av lekparkar	6
Närlekpark	6
Stadsdelslekpark.....	6
Kompletterande lekparkar.....	7
Mål och strategisk inriktning	8
Placering av lekparkar	8
Utformning av lekparkar	8
Tillgänglighet för alla	10
Prioriteringar	11
Skötsel, säkerhet och ansvar	11
Aktivitetsparker/utegym	11
Samordning bolag /kommun	12
Information om lekparken.....	12
Framtida stadsdelslekparkar	13
Norr	13
Öster	13
Söder	14
Väster	14
Kransorter.....	15
Avveckling av närlekparkar	15

Syfte med strategin

Strategin för Katrineholms lek- och aktivitetsparker är ett vägledande dokument som syftar till att utveckla stimulerande, pedagogiska och väl utrustade lekmiljöer som attraherar små och äldre barn samt uppfyller säkerhetskraven i svensk standard. Dokumentet är att betrakta som övergripande och kompletterar gällande Grönplan för Katrineholm för hur detta arbete ska bedrivas. I strategin beskrivs framtida planer på prioriteringar de närmaste åren, samt hur tillgängligheten till lekparkerna för barn och anhöriga med funktionsvariationer ska säkerställas. Strategin fungerar som en handledning med riktlinjer som styr utveckling, nyanläggning, skötsel och avveckling av lek- och aktivitetsparker.

Katrineholms kommun vill erbjuda allmänheten tillgång till stimulerande lekmiljöer med varierad utrustning och utformning som riktar sig till flera olika åldersgrupper.

Lekområdet ska uppfylla säkerhetskraven i svensk standard och vara tillgängliga för alla. Vi ska eftersträva väl underhållna och städade lekplatser som signalerar till barnen att de är viktiga och att deras lekmiljöer prioriteras.

Barnkonventionen

Barnkonventionen är ett rättsligt bindande internationellt avtal, som slår fast att barn är individer med egna rättigheter, inte föräldrarnas eller andra vuxnas ägodelar.

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Barnens bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Varför bygga lekparker?

Allt mer vetenskaplig forskning visar att bra lekparker är viktiga för att utveckla barnens fysiska förmåga, vilket hjälper dem att ta sig fram i världen med större självförtroende. Fysiskt utmanande lekar lär barnen att hantera risker, men också att hantera stressiga situationer. I korthet uppmuntrar och tillhandahåller lekparker fysisk aktivitet, social samverkan och lärande. Världshälsoorganisationen (WHO) har satt en minimigräns för fysisk aktivitet om 60 minuter om dagen. Studier visar att lekplatser är den plats där barn är mest fysisk aktiva bland andra fritidsaktiviteter. Lek i grön parkmiljö är dokumenterat bra för hälsan och gör barnen friskare och mindre känsliga för allergier och infektioner. Lekparker fungerar också som utmärkta mötes- och samlingsplatser, inte bara för barn, utan för människor i alla åldrar.

Det är en utmaning att utforma lekmiljöer som lockar fram den spontana och utvecklande leken. Den spontana leken är viktig i ett samhälle med en livsstil som till stor del i övrigt innebär stillasittande. Därför bör lekplatser stimulera rörelse, nyfikenhet, spänning, fantasi och möten. Ett sätt att uppnå dessa värden kan vara att utforma så kallade temalekparkar som bland annat kan uppmuntra till rollekar.

Lekparker i dag

Katrineholms kommun har i uppdrag att anlägga och förvalta lekparker på allmän platsmark som ägs av kommunen, vilket medför att det är lekparker på sådan mark som behandlas i denna strategi. För lekparker som ligger vid kommunala skolor och förskolor, ansvarar Katrineholms Fastighets AB, de är markerade på kartor nedan. År 2020 finns 36 lekparker på allmän platsmark, vara 15 är belägna i kransorterna.

Den samhällsliga utvecklingen de senaste åren har inneburit att fler barn har tillgång till enklare lekutrustning hemma i den egna trädgården t ex gungor, studsmatta. Detta har medfört att behovet av mindre lekparker, med ungefär detta utbud minskat. Som ett resultat av detta anlägger svenska kommuner färre men större lekområden där fokus är på kvalitativa lekvärden och upplevelser som kommer många barn till del.

Den historiska utvecklingen har också medfört att kraven på kvalitet, säkerhet, samt helhetstänk kring lekparkers utformning har ökat.

Fler av kommunens lekparker är gamla, omoderna och uttjänta. Bedömd teknisk livslängd på en lekutrustning kan antas vara ca 20 år.

Kategorisering av lekparkar

Katrineholms kommuns lekparkar är indelade i närlekparkar och stadsdelslekparkar samt kompletterande lekparkar.

Närlekpark

Närlekparkerna är i regel begränsade i storlek och innehåll samt är ett besöksmål främst för närliggande bostäder. Dessa platser kan ibland ses som "privata" då de ofta ligger inneslutna med villor runt om. De befintliga närlekparkerna är ofta svåra att hitta till för de som bor några kvarter bort till och tillgodoser i stort enbart de närmast boende. Vid tillskapande av nya närlekparkar ska utformningen tillgodose grundläggande lekbehov (gungor, sandlek, rutchkana) men gärna också ytterligare stimulerande utrustning. Placeringen av lekparken ska vara där invånare rör sig och platsen får gärna kombineras med grillplats, sittplatser och ta tillvara på omgivningarnas kvaliteter, ex skog och natur.

Foto 1 visar exempel på en närlekpark med relativt lågt lekvärde, en innesluten lektyta begränsad till gungställning och sandlåda

Stadsdelslekpark

Stadsdelslekparken är mer omfattande och är tänkta att fungera som ett utflyktsmål för skolor, förskolor, familjer och besökare från ett större geografiskt område. Dessa lekparkar får gärna kombineras med andra aktiviteter för unga och vuxna.

Stadsdelslekparkerna ska erbjuda ett högt lekvärde som stimulerar barn att utmana kroppen och fantasin. Det kan till exempel finnas möjlighet att gunga, vippa, att snurra runt, klättra och hoppa, att rutscha och leka rollekar, att skapa och balansera.

Stadsdelslekparkerna bör om möjligt placeras så att grönytor, bollplaner, backar för pulkaåkning och liknande finns i anslutning. De ska i större utsträckning än närlekparkerna vara tillgänglighetsanpassade. I dag finns en stadsdelslekpark, Sveaparken. Ytterligare tre bör planeras in i staden.

Foto 2 visar exempel på en lekpark med stimulerande och utmanande lekutrustning, bedömt högt lekvärde

Kompletterande lekparker

Som komplement till stadsdelslekiparken finns det några mindre lekparker som inte är knutna till bostäder men är placerade där ett stort antal barn och vuxna rör sig. Dessa lekparker har till syfte att komplettera det totala lektbudgetet i kommunen. Lekparken i sig är sällan anledningen till att invånare besöker platsen men lekparken stärker platsens innehåll. Stortorget, Stadsparken och kommunala badplatser är exempel på detta

Foto 3 visar den tillfälliga lekparken på Stortorget sommaren 2020 och är ett exempel på en kompletterande lekpark

Mål och strategisk inriktning

I tätorten Katrineholm är målet att ha fyra stadsdelslekparker.

I kransorterna är målet att det ska finnas en större tillgänglig närlekpark. Den ska vara centralt placerad och ha ett högt lekvärde som uppmuntrar till att nyttja lekparken som ett utflyktsmål. Mindre lekparkar med lågt lekvärde bör avvecklas så att de ekonomiska medlen kan koncentreras till stadsdelslekparkerna. Det för att säkerställa ett högt lekvärde och en säker lekmiljö för alla barn som nyttjar dessa.

Katrineholms kommun vill eftersträva att nya material som tillförs leken i och med investeringar och underhållsinsatser så som fallunderlag, redskap och målarfärg ska vara giftfria. Vid val bör det bäst miljövänliga alternativet väljas med beaktande av tillgänglighetskravet.

Placering av lekparkar

Stadsdelslekparken bör placeras centralt i stadsdelarna med hänsyn till var människor bor och rör sig. Lekparkerna anläggs på allmän platsmark för att säkerställa allmänhetens tillträde. Viktiga aspekter att beakta när en lekpark placeras övervägs bör vara var de sociala behoven är som störst eller var lekmiljön annars är som sämst. Vid anläggande av en ny lekpark behöver den omkringliggande trafiksituationen utformas så att barn och föräldrar på enkelt och säkert sätt kan ta sig till- och från lekparken till fots eller med cykel. Detta är speciellt viktigt för lekparkar dit äldre barn kan förväntas ta sig utan föräldrar, då gång- och cykel är de tillgängliga alternativen.

Lekområden exempelvis på skolgårdar är tillträde begränsat vissa tider för allmänheten. Men dessa kan med fördel användas under tider när inte verksamheten är i gång exv. kvällar och helger och skollov.

Det är att föredra om lekparkar kan lokaliseras till områden där omgivande park- eller naturmark kan höja lekparkens lekvärde med hjälp av olika typer av topografi, vegetation, och liknande. Ett anlagt lekområde ger ofta initiativ till barnen att utvidga sin lek till omgivande naturområden. Det kan handla om stora skogar likväl som små dungar. Det är också positivt om det finns anslutande gräsytor, asfaltsytor, backar med möjlighet till pulkaåkning och bollplaner av olika slag i anslutning till lekområdet.

Utformning av lekparkar

Lekparkar ska utformas individuellt och i harmoni med omgivande natur och landskap. Avgränsande natur- eller parkpartier hjälper till att rama in och erbjuda solskyddade platser. Vegetation på och i anslutning till lekområdet bör vara tålig och gärna ätbar. Staket sätts upp runt lekområdet endast om det bedöms som avgörande ur säkerhetssynpunkt. I övrigt undviks staket runt lekparkerna för att de inte ska upplevas som privata, utan tillgängliga för allmänheten. Staket undviks även för att de medför en förhöjd driftskostnad kopplat till lekparkernas underhåll.

Vid utformningen av lekområden är det viktigt att tänka på att barn i olika åldrar leker på olika sätt. De yngsta barnen leker ofta ensamlekar där närhet och trygghet är centralt. Lite äldre förskolebarn leker mer med varandra, gärna i och omkring lekhus och redskap. Barn i åldrarna 6-12 år är fysiskt mycket aktiva vilket medför att de behöver mycket utrymme och utformning som erbjuder utmaningar. För äldre barn övergår leken ofta i träning i form av klättring i naturen eller på klätterväggar, fotboll, basket, skateboard, aktivitetsparker med mera.

Foto 4-6 visar exempel på stimulerande och utmanande lekutrustning för barn i olika åldrar

Hos barn finns även ett behov för mindre styrda lekområden. Lek i naturen kan främja kreativiteten på ett annat sätt än noga planerade lekparkar. I naturmiljö blir leken friare och erbjuder möjlighet till upptäckter och äventyr. Stockar kan erbjuda balanslek och stenar kan bli till en hinderbana. Även på naturlekområden måste dock säkerhetsreglerna följas.

Utformningen av lekparkerna bör ha fokus på slitstarka kvalitetsredskap, miljövänlighet och folkhälsa. Det ska också finnas sitt-möjligheter med bord för samvaro samt grill eller andra saker som gör att man vill samlas där.

Vid val av fallunderlag och för att tillgodose tillgänglighetskraven bör exv. konstgräs och gummimattor med miljömärkning användas. Träflis, sand utan nollfraktion kan användas på delar av lekområde men dessa underlag ger normalt sämre tillgänglighet. Valet av fallunderlag utgår ifrån svensk standard, SS-EN 1176-1177.5 Konstgräs och gummi kan vara en källa till mikroplaster.

Ljussättning av lekområden tillför estetiska mervärden, ger en ökad känsla av trygghet och kan på den mörkare tiden förlänga den möjliga lektiden. Se även Katrineholms Ljusplan.

Foto 7 visar en lekpark under vinter och illustrerar vikten av god belysning omkring lekmiljöer

Tillgänglighet för alla

Möjlighet till lek och fysisk aktivitet är viktigt för alla barns utveckling. För att en lekpark ska vara tillgänglig bör den vara lätt att hitta till, lätt att ta sig till samt möjlig för alla att använda. Detta innebär dock inte att alla redskap i lekparken är tillgängliga för alla.

Det bör finnas redskap som helt eller delvis är möjliga att använda för barn med olika funktionsvariationer. Området bör även vara utformad så att föräldrar med funktionsnedsättning kan besöka lekparken med sina barn. Man bör även eftersträva lugnare lekområden där barn kan dra sig undan i stillhet en stund.

För att uppmuntra till lek mellan alla barn bör man inte särskilja lekanordningar för barn med funktionsnedsättning och andra barn. platsen bör inte heller vara tydligt markerade på plats som tillgänglighetsanpassade eftersom en sådan åtgärd kan upplevas som utpekande för barn med funktionsnedsättning.

Prioriteringar

Vid nyanläggning eller nedläggning av ett lekområde vill Katrineholms kommun sträva mot att genomföra samråd/dialog med kommunala bolagen och allmänheten, även med barnen, för att ta del av deras tankar och önskemål. Nedläggningar av lekparken kan bli aktuellt för frigörande av resurser för upprustning, nyanläggning, skötsel och underhåll. Andra orsaker till nedläggning kan vara konkurrerande lekmöjligheter i närområdet.

Nedläggningar av små lekparken som används av ett fåtal barn möjliggör att större satsningar kan göras på stadsdelslekparken som erbjuder rikare lekupplevelser och kommer fler till del.

Vid upprustning av lekparken prioriteras tillgänglighetsanpassningar. Andra prioriterade åtgärder är byte av fallunderlag, byte av lekredskap vid behov samt att lekvärdet höjs.

Skötsel, säkerhet och ansvar

Sedan 1999 gäller Europastandard SS-EN 1176-1177 för krav på säkerhet vid svenska lekområden. Den innehåller normer gällande minimering av olyckor och allvarliga tillbud. Bland annat regleras sådant som fallunderlag, risk för till exempel strypning, fall eller huvud- och halsskador, fallutrymme och så vidare.

Dessutom bör skälig hänsyn tas till astmatiker och allergiker vid val av växtlighet i och omkring lekområden. Starkt allergiframkallande samt giftiga växter undviks. Den lag som reglerar fastighetsägarens ansvar för sina lekparken är Plan- och bygglagen, PBL. Där anges att kommuner ska avsätta friyta för lek- och utevistelse, att underhåll ska utföras som begränsar olycksfall samt regler kring tillgänglighets på lekparken för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga.

En säkerhetsbesiktning av kommunens lekparken ska genomföras och protokollföras varje år av utbildad personal. Katrineholms kommun är i egenskap av markägare, enligt PBL, skyldig att underhålla lekparkerna på ett sådant sätt att olycksriskerna minimeras. Allvarliga fel på lekutrustning ska alltid åtgärdas omedelbart. Rutiner för tillsyn och åtgärder ska finnas skriftligen.

Det är viktigt att lekparkerna ligger på betryggande avstånd från vägar och vatten alternativt så bör de kompletteras med någon form av avskärmning mot dessa.

Aktivitetsparker/utegym

Då stillasittande blir allt vanligare i dagens samhälle behövs åtgärder som stimulerar fysisk aktivitet i vardagen. Aktivitetsparker eller utomhusgym som står på offentlig mark kan innebära vinster för folkhälsan. Katrineholms kommun vill anlägga motionsredskap geografiskt spritt i kommunen. Aktivitetsparkerna kan med fördel ligga i nära (men inte direkt) anslutning till stadsdelslekparkerna för att vara ett komplement till platsen och som skapa en bredare mötesplats i stadsdelen. Genom att samla ytor för aktiviteter och rörelse ökar genomströmningen av människor vilket ger goda förutsättningar för trygghetskänsla, spontana möten och social samvaro.

Dessa aktivitetsparker ska erbjuda möjlighet att träna olika muskelgrupper samt smälta väl in i sin omgivning. De ska finnas på platser där naturliga promenadsträckor finns samt vara väl synliga med tanke på trygghetsaspekter. Aktivitetsparker anläggs efter generella säkerhetskrav. Trots detta gäller eget ansvar för de som använder redskapen eftersom de riktar sig till vuxna och därför inte följer lika strikta säkerhetsriktlinjer som exempelvis vid lekparken.

Katrineholms kommuns hemsida ska hållas uppdaterad med aktuell information om de aktivitetsparker som allmänheten har tillgång till samt hänvisa till Naturkartan där lekparker, aktivitetsparker och platser för upplevelser finns.

Foto 8 visar exempel på en aktivitetspark/ utegym med varierad utrustning

Samordning bolag /kommun

Samordning gällande placering och utformning ska ske mellan de kommunala bolagen och kommunen för att samsyn och helhetssyn i Katrineholm. Lekområden ska inte konkurrera med varandra utan vara komplement till varandra. Fastighetsbolagets lekområden på skolor och förskolor riktar sig i första hand till verksamhetens aktiviteter. Allmänheten har dock tillträde till dessa efter verksamhetens stängning, helger och skollov och ska utnyttjas på bästa sätt.

Information om lekparken

Via Katrineholms kommuns hemsida ges aktuell information om de lekparker som allmänheten har tillgång till. Vid lekparkerna ska det finnas en informationsskylt som anger lekparkens namn, fakta och information vart man vänder sig om en olycka skulle inträffa.

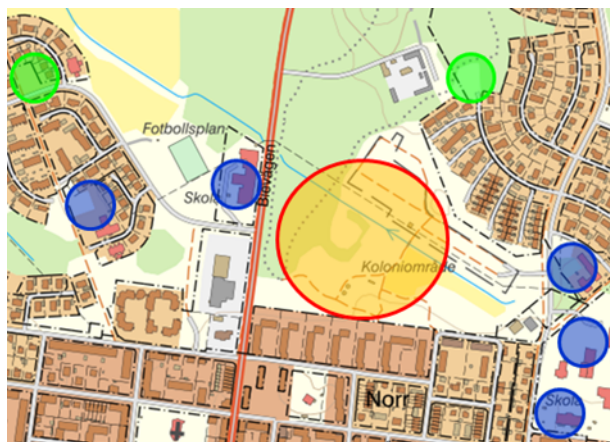
En välkomstskylt ska finnas upp vid stadsdelslekparkerna för att ge platsen en identitet.

Framtida stadsdelslekparker

För att tillse varierat och stimulerande lekutbud för barn i centralorten, och för att stärka platsidentiteten i centralortens olika områden bör fler stadsdelslekparker tillkomma.

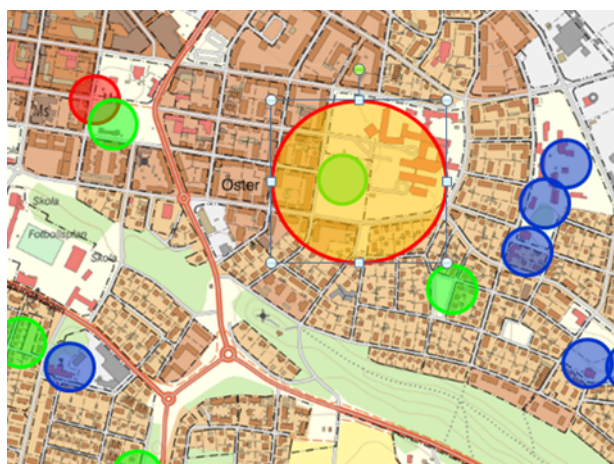
Norr

Den norra stadsdelen, där större bostadsområden finns, saknar i dagsläget ett större centralt placerat lekområde. En möjlig plats för en stadsdelslekpark kan vara norr om Stensättersgatan i anslutning till uppvuxen vegetation och nivåskillnader i naturen. Lekområdet bör kombineras med ett gym och samlingspunkt för det rörliga friluftslivet, för att göra området till en mötesplats för samvaro. I omkringliggande villaområden kan vissa närlekparker avvecklas till förmån för en Stadsdelslekpark.

Öster

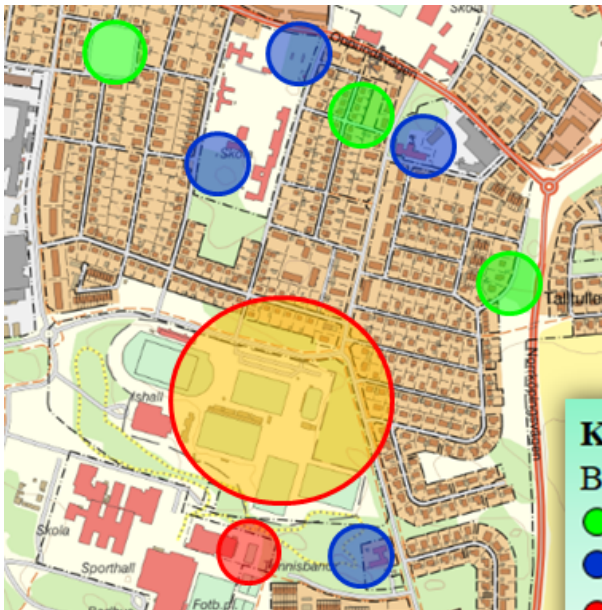
Sveaparkens lekpark har nyligen byggts om till en stadsdelslekpark men parkens södra delar bör även färdigställas. Parken har stort lekvärde eftersom den har uppvuxen vegetation som stimulerar till lek samt stora kullar som gör att pulkaåkning är väl frekventerad vintertid. I villaområden kan vissa närlekparker avvecklas till förmån till Sveaparkens utveckling.

Söder

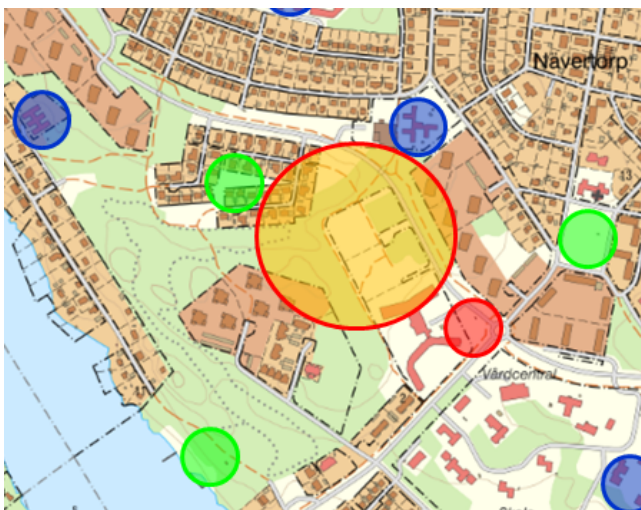
Den södra stadsdelen saknar idag en större lekplats som kan samla barn från stadsdelen och resten av staden. Förslagsvis bör en stadsdelslekpark kombinerat med aktivitetspark och samvaro byggas på eller i närheten av Backavallens idrottsplats. Det skulle medföra att fler personer rör sig i området och att trygghetens känslan ökar och attraktiviteten för idrottsområdet ökar. I villaområdena kan vissa närlekparkar avvecklas till förmån för denna stadsdelslekpark.

Väster

I Nävertorp finns en större närlekpark, Nävertorpsparken. Här är dock avsaknad av naturmark och området avgränsas av trafik som är till stor nackdel för det totala lekvärdet. Förslagsvis planeras en ny stadsdelslekpark vid de stora kullarna vid Stora Malmsvägen, som redan i dag är väl nyttjade som lekrområde på vintern. Här finns upp vuxen vegetation och avstånd till trafikerade gator. Platsen ligger centralt i Nävertorp och lätt att ta sig till.

I villaområdena kan vissa närlekparkar avvecklas till förmån för denna stadsdelslekpark.

Kransorter

I Kransorterna anläggs närlekparker. Dessa ska erbjuda barn boende i kransorten ett varierat och stimulerande lekutbud men behöver inte vara av samma storlek och karaktär som stadsdelslekparkerna. Centralt placerade närlekparker kan förutom utrymme för lek också innehålla grillplats, bord och soffor för att stimulera till möten och social samvaro.

I villaområden kan vissa närlekparker komma att avvecklas.

Avveckling av närlekparker

Kostnad för avveckling är olika från plats till plats och medför en årlig driftbesparing för den platsen. Vid eventuell avveckling/försäljning av bolagens fastigheter som skolor och förskolor ska lekområdets nyttjande av kommunens barn utanför skoltid vara med i utredningen/ beslutsunderlagen.

Stab

Vår handläggare
Jennie Hjertberg

Handläggare telefon

Handläggare e-post
Jennie.hjertberg@katrineholm.se

Sammanställning av remisshantering Strategi för lek- och aktivitetsparker

Förslaget till strategi för lek- och aktivitetsparker har under vår- och sommar 2021 remitterats till totalt 15 nämnder och intressenter. Följande intressenter har erbjudits möjlighet att yttra sig över förslaget:

- Katrineholm Fastighets AB
- Folkhälsoutsiktet
- Funktionsrättsrådet
- Polisen
- Pluskatrineholm
- Pensionärsrådet
- Pep Generation
- Kommunledningsförvaltningen, säkerhetschef Katrineholms kommun
- Vård- och omsorgsnämnden
- Bygg- och miljönämnden
- Kulturnämnden
- Socialnämnden
- Bildningsnämnden
- Service- och tekniknämnden
- Viadidaknämnden

Efter remitteringen av Lek- och aktivitetsparksstrategin har 10 svar inkommit. Katrineholms Fastigheter AB, Viadidaknämnden, vård- och omsorgsnämnden kommunledningsförvaltningen (Säkerhetschef Katrineholms kommun) samt folkhälsoutsiktet har avböjt att yttra sig över förslaget. Polismyndigheten svarar att den inte har något att erinra i frågan och socialnämnden tillstyrker förslaget.

Nedan redogörs i stora drag för synpunkter i inkomna remissyttranden samt förvaltningens svar.

Synpunkter från funktionsrättsrådets organisationer:

Föreningarna framhöll att det är bra att det framgår att lekparkerna ska vara tillgängliga för alla, att fallunderlag av konstgräs eller gummimattor ska förordas.

Svar: I planering av lekmiljöer för barn görs en totalavvägning av miljöaspekter och tillgänglighetsaspekter. Kommunen strävar efter att erbjuda ett utbud av lekmiljöer med olika utformning. Förslaget på strategi anger att konstgräs eller gummimattor med miljömärkning förordas.

Synpunkt från PlusKatrineholm:

PlusKatrineholm framhåller vikten av att utforma lekytor så att föräldrar kan delta i leken samt att genom utformning och placering av soptunnor stimulera till renhållning. PlusKatrineholm önskar ett förtydligande av vad som bedöms som högt respektive lågt lekvärde samt ett förtydligande av begreppet ätbar vegetation. PlusKatrineholm önskar också att centrum samt Djulö återfinns tydligt i strategin.

Svar: Strategin ska ses som en vägledning men inte fixera utformning av lekytor, intentionen är att allmänheten och då speciellt barn gärna ska involveras i utformningen av enskilda ytor och att typen av lekmiljöer ska variera inom kommunen. Strategins skrivelser om tillgänglighet och kombinationsmiljöer med utrymmen för fikapaus, samlokalisering med aktivitetsparker med mera syftar till att stimulera föräldradeltagande och skapa utemiljöer som lockar en bredd av invånare.

Strategins ställningstaganden kring olika typer av lekmiljöer har förtydligats på sidan 5 samt 6.

I den löpande texten samt bildtext har exempel på lågt respektive högt lekvärde förtydligats.

Synpunkter från kommunala pensionärsrådet

Kommunala pensionärsrådet understryker vikten av att placera aktivitetsparker för vuxna i närheten av lekparkerna och att utformning av aktivitetsparker möjliggör användande av alla, inte minst pensionärer.

Svar: Denna synpunkt går i linje med strategins intentioner. Ett ytterligare förtydligande av detta har gjorts på sidan 12.

Synpunkter från Pepp Generation

Organisationen Pepp generation har svarat på remissen med utlåtanden från Carolina Kluff (projektledare) samt Anders Raustorp (Professor Health promotion and physical activity, Göteborgs Universitet). Organisationen beskriver strategiförslaget som genomarbetat och med ett tydligt barnperspektiv samt barn- och ungas behov av fysisk aktivitet. Anders Raustorp lyfter vikten av att utforma tillgängliga trafikmiljöer i lekparkernas omgivning, samt att utvecklingen av närlekparkerna innebär längre resväg till stadsdelslekparkerna för de barn som tidigare nyttjat närlekpark. Pepp Generation efterfrågar en tydligare beskrivning

av vad närlekplatserna ska innehålla för utrustning och ser positivt på intentionen att samla aktiviteter för barn- och vuxna, för att på så sätt samnyttja ytor och skapa rörelse.

Svar: de synpunkter som Pepp Generation via Karolina Kluft och Anders Raustorp lyfter är rimliga och har beaktats i texten. Ett förtydligande av vad en närlekpark förväntas innehålla har gjorts på sidan 6. På sidan 7 har ställningstaganden kring den omgivande trafikutformningen lagts till för att säkerställa att barn- och ungas mobilitet beaktas i planeringen.

Synpunkter från service- och tekniknämnden

Förvaltningen ställer sig positiva till att resurser för lek- och aktivitetsparker ska fördelas där de kommer mest och flest till nytta. Genom att göra en genomgång av nuvarande geografisk fördelning av kommunens lek- och aktivitetsparker och sedan anpassa utifrån demografi, kan barn, unga och övriga kommunmedborgare ges bättre förutsättningar till att utöva lek och utveckla grundläggande rörelseförståelse, som ut ett folkhälsoperspektiv kan ses lika självklart som läs- och skrivkunnsighet.

Förvaltningen ser ett behov av att ta fram en genomförandeplan för den kommande strategin. I genomförandeplanen behövs en tidsaspekt för genomförandet, en budgetplanering och en samordning med nuvarande skötsel och underhållsplanering. Förslagsvis hanteras genomförandet områdesvis (geografiskt). För att möta upp kommunens medborgare behöver dialog och kommunikationsinsatser prioriteras.

Svar: Remissvaret föranleder inte några ändringar i strategiförslaget.

Synpunkter från kulturnämnden

Förvaltningen ser mycket positivt på att resurser för lek- och aktivitetsparker ska fördelas på så sätt att de tillgängliggörs för så många som möjligt utifrån där behoven är som störst. Attraktiva lekmiljöer bidrar till att höja invånarnas livskvalitet och lägger grunden till en god folkhälsa genom att ge bättre förutsättningar för att utöva lek och grundläggande rörelseförståelse.

I arbetet med attraktiva lekmiljöer kan med fördel den offentliga konsten bidra till att göra upplevelsen rikare genom att finnas med i planeringen av den omkringliggande miljön.

När nya lekplatser skapas är gestaltningen av lekmiljön viktig för helhetsupplevelsen. Att låta en konstnär vara med i skapandet av en av de tillkommande lekplatserna skulle kunna ge Katrineholm en unik lekplats med ett högt attraktionsvärde som också kan fungera som ett besöksmål.

Svar: Strategin speglar kommunens intentioner vad gäller övergripande innehåll och placering av lekytor i kommunen, vid gestaltning av enskilda lekparker kommer en individuell projektering att genomföras där barns perspektiv och platsens utformning är vägledande. Förslagen om att komplettera och stärka lekytor genom konstnärlig gestaltning ses som positivt och ska tas med i planeringen av de enskilda ytorna i senare skeden. Inga korrigeringar i strategiförslaget görs.

Synpunkter från bygg- och miljönämnden

Bygg och miljönämnden anser att dokumentet är tydligt och kommer fungera bra som underlag för kommande planering och prioriteringar.

Förvaltningen vill passa på att lyfta problematiken kring miljöaspekten i att ha konstgräs och gummimattor som fallunderlag framför andra material som till exempel träflis.

Svar: I planering av lekmiljöer för barn görs en totalavvägning av miljöaspekter och tillgänglighetsaspekter. Kommunen strävar efter att erbjuda ett utbud av lekmiljöer med olika utformning. Förslaget på strategi anger att konstgräs eller gummimattor med miljömärkning förordnas.

Synpunkter från bildningsnämnden

Bildningsnämnden skriver i sitt remissvar att de lekområden som finns- och planeras är ett bra complement till skolverksamheten och lekutrymmen som finns på skolornas områden. Nämnden ser positivt på möjligheten att kunna erbjuda utflykter inom skolans verksamhet till större och stimulerande lekpark. Nämnden ser positivt på att strategiförslaget förordar utmanande lekutrustning där barn i säker miljö får testa sin kropp och lära sig hantera risker. Nämnden lyfter vikten av att ljussätta lekparken för längre nyttjandetid. Nämnden lyfter vikten av integrerad tillgänglighetsanpassning i lekparkerna och att kommunens lekytor kompletterar varandra i utformning och tema.

Svar: Inga förändringar i strategiförslaget görs.